

فهرست نویسی پیش از انتشار

- سرشناسه : والی، رضا، ۱۳۳۱ - .
- عنوان و نام پدیدآور : پیش‌گفتاری بر موسیقی چندصدایی ایران / نوشته‌ی رضا والی.
- مشخصات نشر : تهران: کارگاه موسیقی، ۱۴۰۳.
- مشخصات ظاهری : ۸۰ ص.
- شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۰۸۴۳-۹-۷
- وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
- یادداشت : کتابنامه: ص. ۷۹-۸۰.
- موضوع : موسیقی ایرانی -- دستگاه‌ها -- پارتیسیون
- Music, Iranian -- Dastgah -- Scores and parts*
- رده‌بندی کنگره : ML ۳۴۴
- رده‌بندی دیویی : ۷۸۹/۱۶۲
- شماره‌ی کتابشناسی ملی : ۹۶۷۱۶۶۹
-

پیش‌گفتاری بر موسیقی چندصدایی ایران

نوشته‌ی

رضا والی

کارگاه موسیقی
تهران ۱۴۰۳

کارگاه موسیقی

تهران، خیابان حقوقی، شماره ۴۲، طبقه ۱ همکف
کد پستی ۱۶۱۱۹۷۵۵۱۶

پیش‌گفتاری بر موسیقی چندصدایی ایران

نوشته‌ی

رضا والی

پویا دارابی	صفحه‌آرایی:
کاوه میرحسینی	نت‌نگاری:
مایکل رید	عکس روی جلد:
۱۴۰۳	چاپ اول:
۵۰۰ جلد	تعداد:
باران	لیتوگرافی:
پژمان	چاپ و صحافی:

© حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۰۸۴۳-۹-۷ ISBN: 978-622-90843-9-7

فهرست

پیش‌گفتار	۷
۱. پیش‌درآمد	۹
۲. دو تفکر	۱۱
۳. چندصدایی در موسیقی ایران	۱۷
۴. عناصر بنیادین	۲۳
۵. حرکت مایل، واخوان‌ها	۲۷
۶. حرکت موازی	۴۳
۷. جواب آواز (تقلید)	۵۳
۸. تقارن	۶۳
۹. گردش شاهدها	۶۵
۱۰. تجزیه و تحلیل	۶۹
کتاب‌نامه	۷۹

برای دریافت نمونه‌های صوتی QR code را اسکن کنید.

پیش‌گفتار

چندصدایی نوع عمودی قرن هجدهم و نوزدهم اروپا توسط موسیقیدانان اروپایی و موسیقیدانان اروپایی-محور در اوایل قرن بیستم وارد ایران شد. این چندصدایی اساساً تطابقی با سیستم موسیقی ایران، یعنی سیستم دستگاه-مقام، ندارد. عدم تجانس این دو سیستم باعث مشکلات و سردرگمی‌های فراوانی در موسیقی معاصر ایران شده است که متأسفانه تا به امروز ادامه دارند.

برخی از موسیقیدانان اروپایی-محور این نظریه را مطرح کردند که موسیقی ایران تک‌صدایی است و به این خاطر پیشرفت نکرده است و برای اینکه پیشرفت کند باید چندصدایی شود. البته منظور این موسیقیدانان از چندصدایی، چندصدایی نوع عمودی قرن هجدهم و نوزدهم اروپا بود.

همان‌طور که در این کتاب توضیح داده خواهد شد، اساساً مقوله‌ای به نام «تک‌صدا» در طبیعت وجود ندارد و تمام صداهاى طبیعت «چندصدا» هستند. چندصدایی در ذات بشر است و طیف چندصدایی به اندازه‌ی قطر کره‌ی زمین است. چندصدایی در ایران بخشی از این طیف عظیم چندصدایی در جهان است. همچنین، موسیقی پیشرفت و پسرقت نمی‌کند بلکه تغییر می‌کند و این تغییر قابل‌پیشبینی نیست.

در این کتاب سعی شده است، حرکتهای چندصدایی از درون خود سیستم دستگاه-مقام استخراج شده و استفاده شوند. آگاهی به سیستم دستگاه-مقام و به‌خصوص ردیف موسیقی سنتی ایران پیش‌شرط خواندن این کتاب است. همان‌طور که از عنوان کتاب برمی‌آید، این کتاب درواقع مقدمه‌ای است بر مقوله‌ی چندصدایی در موسیقی ایران و بدین‌خاطر مسلماً دارای کاستی‌هایی است که امید است در آینده رفع شوند.

در اینجا باید تأکید شود که هدف این کتاب تکامل یا پیشرفت موسیقی سنتی ایران نیست و نباید اشتباهات موسیقیدانان اوایل قرن بیستم ایران دوباره به‌نوعی دیگر تکرار شوند.

مخاطبان این کتاب آهنگسازان و موسیقیدانان معاصر ایران هستند و نظریاتی که در این کتاب ارائه شده‌اند باید در چارچوب موسیقی معاصر ایران بررسی شوند. در اینجا از آقای کاوه میرحسینی، که کار عظیم ویرایش و نت‌نگاری این کتاب را به‌عهده گرفتند، و همچنین آقای آراز روحانی به‌خاطر بازنویسی تعدادی از نت‌های گفتار دهم این کتاب، از صمیم قلب تشکر می‌کنم. همچنین از آقای سیدمحمد موسوی، مدیر مؤسسه‌ی فرهنگی- هنری ماهور، و تمام همکاران آن مؤسسه، که زحمت چاپ این کتاب را به‌عهده گرفتند، از صمیم قلب سپاسگزارم.

رضا والی